

HALMA
THE EUROPEAN
NETWORK OF LITERARY
CENTRES

Andrés Barba

Apró kezek (részlet) - Las manos pequeñas

Anagrama, Barcelona, 2008

Teresa-látomás – Aparición de Teresa

Eñe. N. 20, 2009

A kutya – El Perro

El País 2009

Translation: Kertes Gábor

Marinának és Teresának

akik angyali és démoni kislányok voltak, olyanok mint ezek.

„És amikor a baba olyannyira eltorzult, hogy már nem hasonlított *emberi csecsemőre, csakis akkor, a kislány* elkezdett vele játszani.”

Névtelen szerző. Egy nő Berlinben

ELSŐ RÉSZ

Apja a helyszínen meghalt, anyja a kórházban.

„Apád a helyszínen meghalt, anyád kómában van”, pontosan ezt a mondatot hallotta Marina, ez volt a legelső mondat, amit hallott. Az ember keze megpihenhet e mondat minden egyes domborulatán, e terhes és felfoghatatlan mondaton: „Apád a helyszínen meghalt, anyád kómában van.” Megtorpanás nélkül formálják az ajkak. Sietős, szikár mondat. Ezernyi eltérő és váratlan formában érkeznek, olykor látszólag anélkül, hogy bármi jeleznék előre. Egyszer csak ott terem, mintha a földből bújt volna elő. Marina megtanulta szomorúság nélkül kimondani, pontosan úgy, ahogy valaki a nevét mondja ki bemutatkozáskor, ugyanúgy, mint hogy a nevem Marina, és hét éves vagyok. „Apám a helyszínen meghalt, anyám a kórházban.”

Alig mozgott a szája, ahogy beszélt, és amikor befejezte, ajkai kifejezéstelenek maradtak, a felső enyhén előrébb az alsónál. De ez nem grimasz.

A mondat máskor lassú, egészen messziről érkezik. Mintha a mondat választotta volna őt, nem pedig ő a mondatot. Különös visszatérés az otthonhoz, a tárgyakhoz, melyek korábban az otthont alkották. Szaga van. A mondat hirtelen kitágul, először fölfelé, aztán minden irányba, szinte megalvad tőle a levegő. Formát ölt. Csakhogy ez a forma már örökre elmosódott, ezért aztán ki kell mondani:

"Apám a helyszínen meghalt, később anyám is, a kórházban"

és e gondolatot keresztül újra utat találni a másikhoz, az igazihoz, a baleset lassú gondolatához. Semmi sem olyan törékeny, mint ez a felszín. Semmi sem olyan lassú és törékeny. Először az út zaja volt a kerekek alatt, az út tompa és morajló hangja, a

hátsó ülés érintése, érintés, amelyben eleinte gyakorlatilag észlelhetetlen volt a fenyegető veszély.

Egy másodperccel később már megbomlott. Hogy micsoda? A logika. Ahogy a földet érő dinnye, egyetlen csapásra. Egy repedésként indult az ülésen, az a bizonyos érintés már nem ugyanaz az érintés volt, a biztonsági öv rideggé vált. Korábban, még jóval az ütközés előtt az ülése megszokott puhasága volt, a kárpit hajszálvékony fehér vonalai, amelyeken hirtelen megváltozott valami. Anyu rászólt apura:

„Ne előzd meg!”

Attól a pillanattól kezdve pedig az ülésen támadó repedés, amely ismét körülzárta a gyorsuló kocsikerekei alatt rohanó úttest elfojtott morajlását.

Brutális volt az ütközés.

Az autó átrepült a felezővonal fölött, és fejfelé lefelé keresztezte a szemközti sávot, végül nekicsapódott az útpadka mellett álló szikláknak. Az egész jelenetet – amelynek részleteire Marina csak a baleset után négy hónappal volt képes pontosan visszaemlékezni – a sebesség szülte, maga volt a szintiszta sebesség. Nem volt mit nézni rajta, mert nem voltak benne fölfedezendő részletek.

És maga volt a zaj. Éles zaj, mely elszakadt az őt létrehozó eseménytől. Sivár és összefüggéstelen zaj volt, fölcsattant, majd mintha azonnal a távolba veszett volna – mintha nem lenne képes arra, hogy fönmaradjon és kiteljesedjen –, ugyanakkor mégis követte a kocsit, ahogy az átrepült a felezővonal fölött, és végül fejfelé megállt.

A kocsi sodródott, és ahogy sodródott, átváltozott. A kocsi helyet csinált magának. Soha azelőtt nem volt még ennyire fontos visszatérni a mondathoz. Mintha a balesetet leíró valamennyi mondat közül csakis ez az egy lenne képes lezárni azt, ami nem lezárható, sőt, mintha ez a mondat egyenesen kitűnne a többi közül, annyira kézre áll, oly egyszerűen megérthető, képes megfoghatóvá tenni mindazt, amit semmilyen más módon nem lehet fölismerni.

A zaj után pedig a csönd. Nem a zaj hiánya, hanem a csönd. Csönd, amely nem valami hiánya vagy tagadása volt, hanem egy pozitív forma, és ez a csönd

megszilárdította mindazt, ami még néhány másodperccel korábban is képlékeny és ruganyos volt, a fémes ízt a torokban, a szomjúságot.

Emlékei szerint Marina szinte azonnal szomjúságot érzett, amikor megbénult körülötte minden. A kíméletlen szomjúság – mely a csönd és a mozdulatlanság szerves része volt – még akkor sem enyhült, amikor megérezte a biztonsági övét kikapcsoló kezét, a festett szőke és molett nő arcát, meg azt a másik férfihangot: „Ne nyúlj a fejéhez, hagyd úgy, ahogy van, ne nyúlj a fejéhez!”

Marina megszólalt: „Vizet.”

„Vizet”, úgy mondta ki a szót, ahogy az gondol a vízre, aki épp ráébred, hogy az emberi test szinte kizárólag ebből az összetevőből áll, elvont és testté szilárdult vízből.

„Jól vagy, kislány? Érted, amit mondok?”

A festett hajú molett nő megpróbált egy palackkal a kezében még közelebb hajolni hozzá. Marina egyenként meg tudta számolni a nő fején a lenőtt fekete hajtöveket, de semmi sem ivódott belé; sem a folyadék, amivel kínálták, sem a vér fémes íze az ínyén, sem a molett nő hajtövei, az volt a benyomása, hogy belül mindene sárból van, mindene ellágyult, amorf és nyálkás.

„A karján sérült meg. Úgy tűnik, a fejével minden rendben van.”

Csak a beszélgetés foszlányai jutottak el hozzá. Érezte, hogy egy kéz megérinti a tarkóját, majd lassan tovább halad a hátán lefelé; egy másik férfi volt az, hatalmas keze volt, ha akarná, gond nélkül kettéhasíthatná, de a kéz mégis gyengéd volt.

„Szabadok a légutai.”

„Hogy hívnak?”

„Marina.”

„Tudsz mozogni, Marina?”

„Tudok.”

„Próbálj meg lefeküdni ide, a hordágyra!”

Karok emelték föl, most érezte először a fájdalmat. Mintha áramütés járta volna át az egész törzsét, aztán rögtön visszavonult, mégis ott rekedt, ugyanúgy, mint a szomjúság. Nem tudta megmozdítani a bal karját.

„Mi az a fehér?”

„A bordád.”

Amikor pedig fölült, meglátta, milyen súlyos a sérülése; látta a mozdulatlan kart, a felszakadt húst, a hústól egy nyílegyenes vágással elválasztott, fátyolként lebegő bőrt, a bordákat. Hogy mindez összeforrjon, bizalmasan a mondathoz kellett fordulnia, a már eltűnni látszó mondathoz.

„Marina, apád meghalt a balesetben, anyád röviddel ezelőtt halt meg.”

Mellette már mindent előkészítettek egy pánikroham esetére, de a roham végül nem következett be. Marina továbbra is csak a mondatot bámulta, mintha egy sugárhajtású gép lenne; a kórházi szobája egyik sarkától a másikig követte a mondat húzta fehér csíkot. A kislány nem omlik össze, nem sír, nem reagál. Három alak volt mellette, két nő és egy férfi, fehér köpenyük volt és fekete cipőjük, három alak, lábuk volt és karjuk, és volt még egy csodálatos, szinte mágikus tulajdonságuk, amellyel Marina szemében mindig is rendelkeztek a felnőttek; de ebben a háromban volt valami, ami határozottan a mágia útját állta. Azt várták tőle, hogy megértse azt a mondatot. De a kislány nem omlik össze, nem sír, nem reagál. A kislány még mindig a mondat peremén él. De az is lehet, hogy csak arról van szó, hogy teremtő képzelete még szétválasztja azt, ami semmilyen módon nem egyesülhet. A mondat még mindig fénylő volt, tiszta, és selymes felületű, mint a felnőttek fekete cipője.

„Érted, amit mondunk?”

„Igen.”

„Azt mondtuk, hogy meghaltak a szüleid.”

„Igen.”

„Mind a ketten.”

„Igen.”

Azt kellett mondania, hogy „igen”, mindig csak „igen”. Olyan selymes felületű és fénylő „igen” volt ez, mint a cipők. Szám és szó: „igen”. Csönd és zaj: „igen”. Nyelviségétől megfosztott, a nyelviség előtt létező, önmagában álló, szintiszta, makulátlan szó.

Kertes Gábor fordítása

Andrés Barba: Las manos pequeñas. Anagrama, Barcelona, 2008

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010
www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu

Andrés Barba: Teresa-látomás

Először végig a folyosón, négykézláb. Aztán Teresa, ahogy a trombitás számot próbálja, a kövek melege a tenyere alatt, a bokáján összeráncolódott harisnyanadrág, az idegesség. Már az ajtónál érezte, hogy mindannyian ott vannak az étkezőben; a nagynénjei, az unokatestvérei – akik majd kinevetik, hogy megalázzák –, ugyanúgy érezte mindezt, ahogy a foltot a ruháján a szilveszteri vacsora közben, már egy héttel azelőtt érezte a jelenlétüket, mielőtt megérkeztek volna az idegességgel karöltve, merthogy az idegesség ruganyos érzése minden karácsonyi szünetre rátelepedett. Idegesség a becsomagolt, mégis rémisztően felismerhető ajándékok miatt, a telefonhívások miatt, a vacsorát követő filmek unalma miatt, négyen a tévé előtt. A várakozástól a ház is tágasabb lett, mint egy ajándékcsomag, a ház maga volt az ajándék.

Az utcán ezzel szemben – legalábbis az ablakból nézve – nem várt nyugalom honolt. Karácsonyi nyugalom. Teresa a szobája ablakából figyelte, és közben párafoltot lehelte az ablaküvegre, aztán beleírta a nevét, teresa, fölé pedig egy felhőt, vagy napocskát, esetleg virágot rajzolt; Teresa mindig virágot rajzolt, és mindig ugyanúgy: lerajzolt egy margarétát, a szárán egy levéllel („a leveleket rajzolom a legszebben”), és aláírta a notóriusan gömbölyű betűivel, teresa, aztán az utolsó „a” szárát meghosszabbítva aláhúzta az egész nevet, és egy ceruzát rajzolt mellé („a ceruzákat is szépen rajzolom”), végül büszkén megmutatta a rajzot.

A szilveszter mindig ugyanolyan volt. Mások szilvesztere, mindig csak mások szilvesztere. Szilveszter Teresa kezében, ahogy az előadásra készül.

„Miért mindig csak mi készülünk műsorral?”

Mire te:

„Csak, mert ez a mi házunk, ők pedig vendégségbe jönnek hozzánk.”

„Tiszta sor.”

Ahogy ezt megértette, Teresa hunyorított egyet, és már nem is kérdezett semmi mást, mint hogy hogyan csináljam, segíts, Marina, ugye idén nem a repülős számot adjuk elő, mit adunk elő idén, Marina, már három éve mindig csak a repülős számot adjuk elő, már mindenki kívülről tudja.

Mire te:

„Tanuld meg ezt, aztán majd kikérdezlek!”

„Nem tudom, nagyon hosszú.”

Mire te:

„Dehogynem tudod.”

„De a trombitásat előadjuk?”

„Igen, előadjuk.”

Kegyetlen dolog volt tőled, de Teresa bezárkózott a fürdőszobába. Ha az ajtóra tapasztottad a füled, hallottad „Oly bús a kis királylány... Miért e bánat, ó jaj?... Piciny számócaajkán nem kél csak hosszú sóhaj és pírt vagy mosolyt rajta semmi nem csal elő.”, és elképzelted, ahogy ott áll a bidé tetején, és nézi magát a tükörben; „Aranyos zsámolyán ül halványan és kitartón, a billentyűk is némák a zengő klavikordon s ha vázán szegfű kornyad – ugyan mit bánja ő?”, ezt átugrod, mert nem fontos, és jóleső érzés volt egy nagy iksszel áthúzni a teljes versszakot, és odaírni mellé, a szélére, hogy nem.

„Mi az a nenufár?”

„Fogalmam sincs.”

Teresa szüntelenül mormogó hangja az éjszakában, a fürdőszoba ajtaja mögött, három éve, „Jaj, a szegény királylány, a rózsapíros ajkú, fecske szeretne lenni, pillangó, tarka rajzú, hogy könnyű-röptű szárnyon szálljon a légbefenn;”, és nem is láttad, mikor jött be a szobába, melletted meleg volt az ágy, ő mindig megágyazott magának lefekvés előtt, de sosem vetted észre. Beszívtad viszont az illatát. Szőke kislány illata volt, szőke és nyávogó kishúgszaga, folyton játszott az eszét, nem tudni, miért, de tántoríthatatlanul, a rajongásig szeretett, mert te érettebb voltál a banális csevelők türelmetlenségében, mert te találtad ki a játékokat, mert te – ha fölálltál egy székre a nappaliban – elérted a felső polcot, amin ott voltak anyu régi ruhái, mert te már voltál elsőáldozó. Ő pedig csak figyelt, szelíden. Pontosan ezért szeretted volna elpusztítani, mert nem tudtál mit kezdeni a szeretetével.

„Már tudom, Marina, megtanultam majdnem az egészet.”

A halál már ott volt körös-körül; a polcokon, a babákban, az ötkarikás pizsamában, amire az volt írva, hogy Sports, a plébániának szánt, zsákokba csomagolt régi ruhákban, már sajnáltad, hogy mindet el kell ajándékoznod, és ahogy végigsimítottál rajtuk, arra gondoltál, hogy egy másik kislány fogja hordani őket, ugyanolyan, mint te, csak szegény, mindene pontosan olyan, mint a tiéd, csak a pénze nem, a te arcod, a te karjaid. Teresa nem foglalkozott ezekkel a dolgokkal. Teresa szőke volt.

Fájdalmas szőkeség. Gyűlöletes szőkeség. „A palotát már únja az ezüst rokka nem kell, nem kell szép sólyma és a piros bohóca sem kell, s a mindegyforma hattyúk a tó azúr vizén.”

„Mi az, hogy azúr?”

„Olyasmi, mint a kék, csak más.”

„De milyen?”

Az, ahogy ragaszkodott hozzá, hogy te mindent tudsz, talán még jobban idegesített, mint a nyávogása, de ő mégsem tágitott mellőled, ott maradt veled, Teresa szőke lény, amint szignókat hagy az ablaküveg párafoltjain, szignókat a füzeteken, a könyveken, kinyitottad bármelyiket, és már ott volt, megelőzött, pedig te voltál a nagyobb, teresa, a gömbölyű betűi, az utolsó „a”-ból csermelyként fakadó aláhúzás, az aláírás mellé rajzolt ceruza, aprócska lény, „Az Udvar virágáért busong a sok virág is: északi nenufárok, a napnyugati jázmin, keleti dália s a rózsa, mit szült a Dél.”

„Még egyszer fölmondjam?”

„Ne, most hagyj egy kicsit békén!”

Kettévágtál egy paradicsomot, és bepiskoltad a szárítókötélen lógó blúzát, az egyik kedvencét, azt a kis masnisat, magadtól is megijedve kettévágtál egy paradicsomot, beleharaptál, aztán odamentél a fürdőszobai szárítóhoz, már a puszta ötlet is fájdalmas volt, és amikor magadra zártad az ajtót, egyedül maradtál szemben a félelemmel, amit csak egy tizenkét éves érezhet, egyedül voltál Teresa kedvenc blúzával, ott lógott a tied mellett, mint valami lenyúzott bőr, a blúz, amit Teresa szeretett rögtön fölvenni, amint frissen vasalva bekerült a szekrény fiókjába. Talán az

a könnyedség ment az idegeidre, amellyel Teresát átjárta a boldogság, a boldogság, amit te csak keserves munka árán értél el. Bepiszkolta a blúzát a paradicsommal.

„Már tudom, Marina, kérdezd ki az egészet!”

Mire te:

„Nekem aztán mindegy, te nagyokos.”

„Ó, égbék pillantású, szegény kis szép királylány! Rab ő a dús arany közt, rab tüllök, selymek fátylán, és márvány kalitkája a pompás palota, a büszke vár, amelyet testőrsereg, madárdal és száz szerecsen őriz, mind a száz alabárdal, bős sárkány s egy agár is, mely nem alszik soha.”, jól szavalt, te mégsem tudtál igazán odafigyelni rá, a vers úgy szivárgott át a réseken, mint a lassú méreg, még mielőtt befejeztétek volna az ebédet, Teresa már a fénymásolatokat lapozgatta, mert szerette volna jól megtanulni a verset, hogy örömet szerezzen neked, és akkor egyszerre megsajnálta. De néha jelen volt a békesség is. Karácsonykor, leginkább.

„Jól csinálod.”

Mire ő:

„Köszönöm.”

Ahogy sétált a szobája felé, olyannak láttad, mint egy kis szőke kölyökkutyát, aki, csinálhatsz vele bármit, hűségese marad hozzád, ettől pedig elkezdted szeretni a magad módján, ez lett a tömegközéppontja mindennek, semmi sem eshet le, ami erre támaszkodik. Egyszerre szerettél volna megtanítani neki pár dolgot, kölcsönadni neki a sálad („ha összekoszolod vagy elveszted, kinyírlak”), egyszerre már nem zavart, ha meg kellett fognod a kezét, az a kéz Teresa számára nem megalázó volt, hanem valami, ami belőled fakad, éppoly természetesen, mint a neheztelés, még most is emlékszel, milyen súlytalan érzés volt szeretni őt és vigyázni rá.

Ezért aztán, amikor megtalálták a paradicsomfoltos blúzt, a szégyen kétszeresen fájdalmas volt. Addigra már megfeledkeztél a botlásodról, már letetted ezt a terhet, már elzártad a múltba, már megbirkóztál vele, már nem is létezett az az esztét vesztett Marina, aki bepiszkolta Teresa blúzát, de a botlás, a róla alkotott képeddel szemben tovább élt egy tőled független párhuzamos jelenben, megbélyegzett téged.

„Miért csináltad ezt, Marina?”

„Nem tudom.”

Apád szavai:

„Szeretned kell a húgodat!”

Milyen hosszú volt az út addig a halálig, amely már ott közelgett a babákon, milyen hosszú az a karácsonyi délután, ketten egyedül a szobában, ki tudná megmagyarázni, miért tört föl újra a gyűlölet, Teresa keze engedelmesen pihent a papírjain, képtelen módon azt hitte, hogy jobban fogod szeretni, ha megtanulja a verset.

Már halott volt. De tényleg halott volt? Nem, még élt. Mi lett belőle abban a pillanatban? Mi lett belőled abban a pillanatban? „»Maradj csak, várj, királylány« – szól jó tündére intőn – én látom már, hogy szárnyas paripán erre mint jön (vadászölyv ül kezén és kard veri oldalát). az a lovag, a boldog, aki bár nem is látott, halállal dacolva imád téged te áldott, kigyúl majd ajkad is, mert szerelmes csókja láng.” Ne fuss el, ne menekülj! Mi voltál abban a pillanatban? Marina, válaszolj!

„Bele fogsz sülni.”

„Nem, meg fogom tanulni, majd meglátod, Marina, megtanulom.”

„Pofára fogsz esni.”

Te voltál a félelem a porcelánbabák szemében – a nagymamádtól kaptad őket ajándékba a születésnapodra –, a félszesség, amit unokatestvéreid éreztek a szilveszteri vacsoránál, és amit előre jelzett az idegesség, te voltál a sötétség a szárítókötél melletti ajtó mögött, amit szerettél volna kinyitni, de nem voltál rá képes. Máskor te voltál az, aki megkerested őt a házban, megrettentél a hatalmadtól.

Megkérdezted, hogy akar-e játszani, és ő azonnal rávágta, hogy igen, igen, igen.

Teresa úgy örült neked, ahogy csak az tud örülni, aki érzi, hogy szükség van rá, és mindig igennel felelt, kis híján még puszit is akart adni, de miért nem próbáltad meg te is megpuszítani őt? Mert nem tudtad.

Később már igen. Később már tudtad. Amikor már halott volt. Odamentél hozzá a ravatalozóban, amikor odaengedtek titeket, már a koporsóban feküdt, arca bal felét letakarták, mert összeroncsolódott, csak a jobb oldala látszott, és az volt az érzésed, hogy rögtön föl fog pattanni, hogy mindjárt fölül, „Ó, égkék pillantású, szegény kis

szép királylány! Rab ő a dús arany közt, rab tüllök, selymek fátylán," , úgy érezted, hogy rögtön fölkel és megfogja a kezéd („fölmondjam még egyszer?"), de nem kelt föl, és pontosan ez volt a halál: ez a kellemetlen érzés, hogy Teresa mindjárt föl fog kelni, de mégsem kel föl.

„Kelj föl!" – mondtad.

Mire az apád:

„Mit mondasz, Marina?"

Teresa megkaparintotta a zsákmányát; Téged. Végre elérzékenyültél, végre szeretted őt.

Mire az anyád:

„Csókold meg, Marina!"

A hideg rátapadt az ajkadra. Teresa hidege. A szókeség hidege. A szőke homlokának hidege.

„Kelj föl!"

„Miket beszélsz, Marina?"

„Semmit."

Úgy találtál rá arra a hidegre, mint a hívő a hitére, hideg az ajkadon, abban az elviselhetetlenül fehér teremben, ahol ott feküdt, egyedül, a többiek pedig nem érthettek meg, ha valamelyikük megkérdezte, hogy érzed magad, azt gondoltad: „Jaj, a szegény királylány, a rózsapíros ajkú, fecske szeretne lenni, pillangó, tarka rajzú," , azt mondtad:

„Jól."

„Biztos?"

„Biztos. Kimegyek egy percre a mosdóba."

„Ne maradj sokáig!"

A ravatalozó mosdójának utolsó szögletét is le tudnád festeni. Az apró csempéket. Egy rúzsoltos cigarettát. A vécét. A pipere szemetest. Leültél a padlóra, és megpróbáltad megfejteni az ajkadra tapadt hideg talányát.

Otthon minden megváltozott. Délutánonként, amikor a téli depresszió habozás nélkül sötétségbe borította az üres házat, a konyhából edények csörömpölése

hallatszott, de ez sem álcázhatta végletes lassúságukat, már vártak, téged követeltek, szinte ki sem bújtál a szobádból, annyira féltél az ölelésüktől, rettegtél tőle, mintha orrfacsaró szagként préselné ki a testedből, hogy bűnös vagy, úgy érezted, hogy a többiek fölfedeztek benned valamit, amit aztán nem akarnak neked bevallani, de az arcod mégis elárulta, elárulja, hogy nem szeretted őt, hogy nem szeretted Teresát. Olyan tisztán ragyogott ez a gondolat, mint egy neon fénye, és amikor egyedül maradtál a szüleiddel, ha csak kimondták a nevét, te rögtön sírva fakadtál. Fölnéztél a magasba, talán a lámpára, apád az ajtóban állt, anyád föléd hajolt.

„Hiányzik” – ezt mondtad, és egy pillanat múlva már valóságos volt az érzés, meglepő volt, milyen meggyőző a szó, mintha úgy igazán még soha nem mondták volna ki azelőtt, mintha nem is létezett volna korábban, meghatódtál a tökéletességétől, többször is megismételted.

Most is látott téged.

„Most is lát minket” – mondta a nagymama.

Most is látsz engem, gondoltad. Rögeszmévé vált gondolat, amely a riadtan összegömbölyödő állatokhoz hasonlóan húzódott néha vissza. Most is látsz engem. Amikor a tükörbe nézek, látsz engem. Amikor meztelen vagyok, látsz engem. Amikor sétálok az utcán, látsz engem. Látod, mit gondolok, mi az, ami voltam, amit gondoltam, és mi az, ami leszek a következő pillanatban. Látod a játékaimat. Látod a fájdalmamat. „Szeretlek” – mondtad. És tudtad, hogy Teresa azonnal olvassa a gondolatod, rögtön, ahogy zokogva kimondod, mintha most már a gondolataidon keresztül kellene hazudnod Teresának. Az utcán esett az eső és a hó, fújta a szél, bent a házban, a nappaliban pedig könyvvel a kezében álomba merült apád, nyitva volt a szája (nem aludt éjszakánként), te pedig úgy nézted, ahogy Teresa szokott figyelni téged: anélkül, hogy tudott volna róla.

Most is látsz, Teresa. Az élet az az elmondhatatlan pillanat volt, amikor láttad magad Teresa szemében, túl azon, messze túl azon a nevetséges eseménysoron, amely úgy indult, hogy fölkeltél, és úgy ért véget, hogy megint ágyba bújtál. Érezted, hogy egy hajsza választ el tőle, hogy tisztán láss, hogy nemsokára föllebben egy fátyol, és

végre látni fogsz, de minél többet véltél látni, annál inkább elmartad magad mellől a többi lányt. Később, az iskolában.

„Hogy vagy, Marina?”

Te pedig, folyton ugyanúgy:

„Rosszul.”

Érezted, hogy a fájdalom úgy terül rád, mint egy aranyozott palást. Ez a fájdalom ugyanakkor tiszteletet is parancsolt, és eltávolított a többiektől. A palásttól te lettél a tragikus sorsú királynő; kitértek az utadból. Még azok a lányok is, akik azelőtt segítettek, akik szinte minden nap föl hívtak telefonon, akik meghívtak a születésnapjukra. Ők – talán még inkább, mint a többiek – kitértek az utadból. Nem tudták, mit kezdjenek a fájdalommal. Leskelődtek utána. Elemezték. Részvétet éreztek miatta. Ijesztő volt számukra. Félték tőled. Most már te voltál az a kislány, akinek a húga meghalt egy balesetben.

Mindannyian kíváncsiak voltak, de mégsem mertek téged megkérdezni. Amikor aztán megtették, rögtön kialakult körülötted egy belső kör, a legjobb barátnőid köre. Ismerted minden mozdulatukat, az otthonukat is. Azt akarták, hogy elmeséld, mivel te láttad. Hogyan hasít beléd újra meg újra a fájdalom ettől a szótól: látni. Egyikük a lábát ide-oda mozgatva turkálta a homokot az udvaron. Azt gondoltad: „Milyen feszült.” Úgy érezted, hogy hóhullám öntötte el az agyukat, és átragadt a tiédre is, de a szavak nem hagytak nyomot maguk után, ahogy elhagyták a testüket. Te láttad, ők viszont nem.

Olyan volt visszatérni a balesethez, mintha egy hatalmas üveggömböt fújnál belőle, átlátszó volt, de áthatolhatatlan. Aztán már otthon, a szobádban, Teresa tárgyai között az üveggömb még átlátszóbb lett. Teresa minden egyes tárgya: a ceruzái, az íróasztala, a blúzai (a blúzai!), mind-mind megerősítették, hogy tilos arra a napra gondolni, vékonyka tárgyhangjukkal föl húztak egy barikádot, és bezárták mögé azt a napot, azt a pillanatot, a baleset másodpercét, kiemelték az azelőtt és azután viszonyából, már nem is voltál biztos benne, hogy tényleg láttad, hogy tényleg ott voltál. Láttad (de valójában mégsem láttad), láttad december 28. reggelének tizenegy óra és húsz percét, olyan volt, mint egy fekete lyuk, kicsit közönyös és mindent

elemésztő, a középpontból szerteágazó démoni mélyedés, amelyre nem lehet gondolni, nem lehet leírni sem, csak félni tőle.

„Ne csukd be a szobaajtót!”

És...

„Ne csukd be, kérlek! Ha becsukod, nem tudok aludni.”

...biztos voltál benne, hogy te magad vagy a fekete lyuk közepén, a kellős közepén, ott lebegsz, és csodálatos módon téged nem emészt el, és anyukád rád szól, hogy fogd meg a kezét, te pedig nem akarod.

Kertes Gábor fordítása

(részletek felhasználásával Rubén Darío Szonatina c. *verséből*, *András László* fordításában)

Andrés Barba: Aparición de teresa. Eñe. N° 20, 2009. tél

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu

mail@halma-network.eu

Andrés Barba: A kutya

Láttad, hogy pusztul el a megmérgezett kutya. Még gyerek voltál, és láttad, hogy pusztul el a megmérgezett kutya. A paradicsomtövek között elterülve találtak rá, kimerülten verejtékezett. A szomszédasszony megbökte az állatot egy pálcával, hogy lássa, mozog-e még. („Egyeseknek nincs lelkiismerete” – mondta.) Olyan könnyű volt megmérgezni egy kutyát. A farka kétszer koppant a babkarókon, a bőre nyirkos volt, szinte emberi bőr, a szőre alatt sápadtfehér, mint egy öregemberé, a legyeké. Olyan könnyű volt megmérgezni egy kutyát; az ember csak mérget tesz egy húsgolyóba, a kekszbe, egy tál rizsbe. A barna kutya, szürke folttal a hátán már nincs többé, vége van. Láttad a narancsokat, a narancsok árnyékát, te nem voltál dühös, se szomorú, arra gondoltál, milyen könnyű megmérgezni egy kutyát. Még gyerek voltál. De mégis, volt valami más, ami még sokkal korábban történt; ott volt az emelkedő és süllyedő bordák finom körvonalában, az ereszcsontról doboló kutyafarok szorongásában. Úgy vitték el az ajtóig, ahogy a menyasszonyt szokás, te is ott voltál a kíváncsiskodók között, és fogtál egy botot, rásóztál vele a pofájára, hogy megnézd, vajon mozdul-e még. Nem mozdult. „Milyen könnyű megmérgezni egy kutyát – mondtad megint – az ember csak mérget tesz egy húsgolyóba, a kekszbe, egy tál rizsbe.” A kutya mélyén egy bűvös alak boszorkányrítusokhoz hasonló merész szertartást végzett. A kutya mélyén egy hajdani kutya arcokat, hangokat ismert föl, epizódokra emlékezett, téged is látott, összesűrítve, benned pedig egy újabb emléket rólad, más voltál, kisebb, mert tegnap éjszaka volt, amikor egyedül odamentél. Kedvelted a kutyát, nem arról volt szó, hogy nem kedveled a kutyát. A barna kutyát, szürke folttal a hátán. Többször is megsimogattad, és ő szelíd volt, te pedig kíváncsi, akkoriban a kíváncsiság a félelem egyik formája volt, aztán rád vicsorgott, láttad a sárgás, csillogó, nikotinos, már-már emberi szemfogait, és akkor elhatároztad. Akkor határoztad el, vagy talán később? Nem, akkor döntöttél. Aztán már éjszaka, amikor odamentél hozzá, úgy csillogtak a szemei, mint két gombostű, és nem ugatott, nem csinált semmit, olyan kedves volt, mintha már előre sejtene mindent. „Milyen könnyű megmérgezni egy kutyát – hallottad megint a szomszédasszonyt a halasnál – az ember csak mérget tesz egy húsgolyóba, a kekszbe,

egy tál rizsbe." „Vagy a halba” – felelte a halasasszony. A babkarók mellett ásták meg a sírját, még azelőtt, hogy elpusztult volna, mert a kíváncsiskodók között akadt egy állatorvos, és azt mondta, esélye sincs. Te pedig ástál teljes erődből, amíg a gazdája kétszer meg nem paskolta a tarkódat, két alig érezhető, vigasztalan ütés volt. Azt mondta: „öcsi, menj, fogd meg azt a végét, bedobjuk!” Te nem voltál dühös, se szomorú, arra gondoltál, milyen könnyű megmérgezni egy kutyát. Még gyerek voltál, és nem mertél hozzányúlni.

Kertes Gábor fordítása

Andrés Barba: El perro. El País. 2009. augusztus 30.

This sample translation was done on occasion of the HALMA grant of the author Andrés Barba at the Hungarian Translators' House in May 2010.

The original texts were translated by Kertes Gábor.

HALMA The European Network of Literary Centres e.V. 2010

www.halma-network.eu
mail@halma-network.eu